

מסורת הש"ס

^(א) [לעיל לג.], ^(ב) [ויקרא כב], ^(ג) [דף לג.], ^(ד) [ג"ל דר"י יעב"ז],

גליון הש"ס

גב' אי גבי שותף אצבעו. עיין כתובות דף ל ע"ב מ"ה לא זריכה: שם ר' חייא שקורי קא משקרי. עיין שטערות דף כו ע"א מ"ה את לבן:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אלא וכו' איסור דאזהרת דף ל (ב) ד"ה מחייב וכו' גזון דשור שני אחין שניין לקש וכו' שלח בשליח בדלקמן הס"ד: (ג) ד"ה לא מחייב אלא חדא וכו' חייב תרתי איסור: (ד) ד"ה בעל מוס וכו' קודם שהביא ב' שערות: (ה) תוס' ד"ה צמאי וכו' דלא קאי הכי. ג"צ ומהכ"י: משה מירק דלפי הלכך ר' חייא לאשתבעי דלא ימנא אשת איש ונעשה חמורו איסור כולל הוה דרוקס ע"ל דף לב ע"ב צמוס ד"ה איסור: (ו) ד"ה אלא וכו' קרינן ביה וכל זו לא יאכל כי קדש הים וי"ל: (ז) בא"ד מ"מ איסור מעילה איכא עד שזירוק: (ח) ד"ה צמאי וכו' דבבית אשת הן אשת: (ט) ד"ה ובר קפרא וכו' אשת אח דעלמא דמחייב ר' יוסי: (י) בא"ד ושבת ונבילה הוה דלא חיללא ההיא דהותרה צהדי:

תוספות ישנים

במאי קמיפלגי. דמאי דקאמר בשותרה וכו' אין זה עיקר טעם דלא אשכח לומר שני ואחות אשה כולל מחייב תרתי. וא"כ הוה דר' יוסי ללעיל דמחייב בלשון אשת אח ואחות אשה מחייב מיירי בין נשא חי ואח"כ נשא מת בין נשא מת ואח"כ נשא חי. וא"ת ומה קאמר אשת איש ונעשית חמורו נדון בלשון אשת ואחלא איסור כולל אשת וא"כ ליחייב חמורו התמורה. וי"ל דלאו חי איהא חילא חילא חי אש חט לבנא קפרא. איני יו"ל דהא דמחייב ר' יוסי קרינא כולל תרתי היינו (בשחי) [בשחי] משא אחד כמו אשת אח ואחות אשה שגיל משום אחיה הוה. אבל בשני שמות כמו חמורו ואשת אש אש ב' מחייב ר' יוסי. וא"ת והלא קאמר ר' יוסי גבי עבר זקן ונשאה (כריתות ד'): חייב שמים אע"י דשמי שמות הן וי"ל דהיינו דווקא גבי איסור מוסקף דאין חילוק באיסור מוסקף בין שם אחד לשתי שמות אבל באיסור כולל דגרע מניה אין חייב שמים רק כשהם משם אחד: במו דמחסר בלכילה אתמר נמי בעבודה. ולפי שפי' ג"ל דשם אחד הוה דעבודה אקרי קריבה דמבי (ויקרא כג ו) ה' המקריב ואכלה אקרי קריבה דמבי (ויקרא כג ו) אש [אש] אשר יקרב אל הקדשים והיו אכלה וא' נמי כיון דלאיסורא דלית ביה משום טומאה שם אחד הוה ונע"י צמוס' לעיל עמוד ב' ד"ה איסורן ומיירי הכי בקרבן צמור

באיסור כולל. לקמיה מפרש מאי איסור כולל איכא: **ואלינא דר' יוסי**. דאמר בשאר איסורי איסור חל על איסור ע"י מגו: **באיסור כולל מיחייב פריסי**. דקתני חייב משום אשת אח ומשום אחות אשה אפילו נשא מת ואח"כ נשא חי דליכא איסור מוסקף צהאי צמרא אלא איסור כולל מגו דמיתסר בכולהו אחוותא

כולל גס את זו עמיהן: לא **מיחייב אלא חדא**. וכי חייביה רבי יוסי תרתי בנשא חי ואח"כ נשא מת דאיסור מוסקף הוה. והא דקתניא ר"ש אומר אינו חייב אלא משום אשת אח דלוקימנא בנשא מת ואח"כ נשא חי רבי חייא מני לה בר קפרא לא מני לה: **מעיקרא**. קודם שבת זו: **מגו דמספרא צמלאכה**. משום שבת כולל את העבודה בכלל האיסור משום שבת. והכא לא שייך מוסקף שם נימוסף איסור על המחיצה דהיינו עבודה והיכי דמי מוסקף כגון אי הוה מניינו למימר הכי עבודה מעיקרא אסורה לזרים ומותרת לכהנים הוה ליה שבת מגו דליתוסף עלה איסור לגבי כהנים משום שבת איתוסף נמי לגבי ידיה משום שבת והכי ליכא למימר דהא משום שבת לא מיתסרי כהנים: **שני צמלינה**. בנדקשים דכתבי ומן הקדשים יאכל (ויקרא כה): **מגו דמיספסר צמלינה**. משום טומאה חיל נמי שם טומאה על העבודה: **אלא מליקה**. כולל לא משכחת לה דהא בשעת מליקה חילי תרוייהו דכל זמן שלא נמלקה היה עליה איסור (א) מעילה ולא זהו איסור זרות האמור בקרבן שניתר לאכילת כהנים וכשנמלקה ונרצית לכהנים פקע מינה איסור אזהרת מעילה וחיל עליה איסור זרות דזר לא יאכל^[א] ואיסור מליקה באיסור בת אחת: **מיחייב פריסי**. דהא דקאמר לעיל חייב שמים כגון שצא עליו איסור דלשם אח ואחות אשה כאלחד ומשכחת לה כגון (ב) דשוויניהו שלח שני אחין לקדש שתי אחיות והן עשו שלח לקבל קידושיהון ופגע שלח בשליח: לא

מיחייב אלא חדא. וכי חייב (א) באיסור מוסקף בנשא חי ואח"כ נשא מת כדמפרש לעיל^[א]: **כגון דאייסי שמי שערות**. היום בשבת זו דהשתא ליכא למימר כדלעיל מעיקרא שרי במלאכה ואסור בעבודה דהא לא חל שום איסור עליו עד היום דאיסור זרות ואיסור שבת יחד בזה אכל הביא שמי שערות בחול קדים זרות עליה: **בעל מוס נמי כגון דאייסי שמי שערות ואיטמי ליה**. כלומר דאיטמי קודם (ו) ב' שערות ובחול טומאתו ומומו הביא שמי שערות ובשעת הבאה חלו שניהן שהרי שניהן היו תלוין עליו: **שחסד אלצעו**. והוא המוס ונטמא בחמיכתו בסכין: **בשלמא לר' חייא**. מצי לאוקמי גמריה ודבר קפרא הכי: **כי אתנייה**. [בין] לדידיה כרבי יוסי ולבר קפרא כר"ש ובר קפרא הוה דטעה וסבר דר' אליצא דר' יוסי אתנייה: **אלא לבר קפרא**. דאמר רבי אליצא דר' יוסי אתנייה קולא א"כ אליצא דמאן אתנייה לר' חייא חומרא וכו' לבר קפרא שקורי משקר רבי חייא דלא אתנייה רבי יו [לר"ן] מחייב שמים: **ואלינא דר"ש**. וה"ק רבי חייא אע"ג דפליג ר' שמעון ופטר הג"מ בכולל אבל צבת אחת מודה הואיל ולא קדים חד לצבירה ובר קפרא אמר צבת אחת נמי פליג **ר"ש: [לאפוקי לר"ש מחזקים]**. דהוה מחזקין ליה לרבי שמעון לקולא ואשתבע לן ר' חייא דצבת אחת מודי: **בשלמא לבר קפרא**. מצי לתרוצי לגמריה וגמריה דרבי חייא ולמימר כי אתניין רבי פטור אליצא דר"ש וכו' אתנייה לר' חייא חיוצא אליצא דר' יוסי ורבי חייא הוה דטעה וסבר דרבי אליצא דר"ש אתנייה: **אלא לר' חייא**. דאמר אליצא דר"ש אתנייה רבי חיוצא אלא פטורא דאתנייה לבר קפרא אליצא דמאן וכי שקורי משקר בר קפרא דלא אתנייה ר' פטורא כלל: **אמר לך רבי חייא**. ודאי בר קפרא לא משקר אלא טעי דרבי ודאי פטורא אתנייה ולא בכולהו אלא בתרתי צור ששימש בשבת ובעל מוס ששימש בטומאה דמשכתה בין ע"י כולל בין ע"י בת אחת כדאמר לעיל:

(ושם) וא"כ עדיף נמי מאיסור מוסקף: **אצבעו בבכין טמאה**. שהיתה אצבעו חתוכה עד משהו אחרון דכשנגע בו הסכין בטמא ונעשה בעל מוס: ואיסור

ההפ"ה: (ב) נראה דחסר כאן וי"ל אינו חייב אלא אחת מיירי בזה אחר זו ובר קפרא סובר דאף באיסור בת אחת לעולם סבר וכו'.

ארבעה אחין פרק שלישי יבמות

לג.

במאי קמיפלאגי באיסור בול"א. הו"מ לאקשווי בשלמא לבר קפרא משתבע לאפוקי ר' יוסי מחזקיה אלא לר' חייא למא ליה אשתצויע דכה"ג דייק צסמוך אלא כאן לא חש לדקדק משום דלא קאי הכי (א) **לא מיחייב אלא חדא**. פי' בקונטרס והא דקתני ר"ש אומר אינו חייב אלא משום אשת אח צלצד דלוקימנא בנשא מת ואח"כ נשא חי דהוי איסור כולל רבי חייא מני לה ולא בר קפרא ונראה דבר קפרא נמי מני לה ולקצרו בין רשעים גמורים:

אלא מליקה בבת אחת הוה דמשבחת לה. וא"ת היכי הו"א צבת אחת והא מיר כי נמלקה הו"א לה נבילה ואיסור זרות לא חיל עד אחר זריקה שיש היתר לכהנים כדאמר בפרק בתרא דמכות (דף יח: ושם) דכל היכא דקרינן ואכלו אותם אשר כופר בהם קרינן ביה וכל זו לא יאכל (א) קודם וי"ל דאיסור נבילה נמי לא חיל עד אחר הוריקה דנפקא איסור מעילה דלא חיל איסור נבילה על איסור מעילה דחמיר מיניה כי היכי דחמיר איסור מעילה מאיסור גיד דלמיר בפרקי גיד הנשה (חולין דף קא. ושם) ואע"ג דבר קפרא דשמעתין אית ליה צריש מעילה (ד' ה.) דהיתר זריקה שנינו ומשנראה לזריקה נפיק מידי מעילה מ"מ איסור (א) איכא עד שזירוק הלכך לא חיל איסור נבלה עד אחר זריקה (א) ועיול' דבר קפרא סבר דר"ש דשמעתין לטעמיה דאית ליה איסור זרות לפני זריקה דאמר התם במכות (דף פ'.) דזר שאכל עולה לפני זריקת דמים לוקה חמש ולא משום זרות דכתיב גבי ואכלו אותם אשר כופר בהם דמשום ההוא לא לקי אפי' לר"ש כדאיתא בזהדי התם אלא מההוא קרא דלא מוכל לכולל צשעריך (דברים יב): **באיסור בת אחת מיחייב תרתי**. פי' בקונטרס דהא דקאמר לעיל חייב שמים כגון שצא עליו איסור אשת אח ואחות אשה כאלחד ומשכחת לה כגון דשוויניהו שלח שני אחין לקדש שתי אחיות והן עשו שלח לקבל קידושיהון ופגע שלח בשליח: לא

ומשכחת לה ע"י שליח כדלקמן (דף לג.) והשתא הא דפליג עליה ר"ש דאמר אין חייב אלא משום אשת אח צלצד אע"ג דצבת אחת (א) אשת אח דחמור חיל דאין לה היתר אחר מיתה אלא צמקוס יצום אכל אחות אשה שרי לאחר מיתת אשתו וצרייתא דקתני אינו חייב אלא משום אחות אשה לא איירי צבת אחת דא"כ היה חייב משום אשת אח אלא בנשא חי ואח"כ נשא מת איירי והא דקאמר ר' חייא דר' יוסי צבת אחת מחייב תרתי לאו דוקא באיסור בת אחת אלא אפילו באיסור מוסקף דמכוכה צפ' אמרו לו (כריתות דף יד:):

(ש) **בר קפרא סבר לא מיחייב אלא חדא**. וההיא דקתני ר"ש אומר אינו חייב אלא משום אשת אחיו צלצד דמשמע דמחייב ר' יוסי תרתי היינו לקוצרו בין רשעים גמורים ובאידך צרייתא דמיירי בנשא חי ואח"כ נשא מת מודה בה בר קפרא דלר' יוסי חייב שמים דמודה ר' יוסי באיסור מוסקף כמו שפירש בקונטרס דמכוכה ממתני' דפ' אמרו לו וקשה לר"י דמשמע דבאיסור מוסקף חל טפי איסור על איסור מבאיסור בת אחת וכי מסקינן דמיפלגו באיסור בת אחת ואליצא דר"ש ומייב לר' חייא שמים באיסור בת אחת לר"ש ואפ"ה לית ליה איסור מוסקף דקתני לעיל אין חייב אלא משום אחות אשה ואר"י בדודאי איסור בת אחת עדיף אלא דסבר בר קפרא דדוקא באיסור בת אחת דהכא כגון אחות אשה וטומאה ושבת ונבילה (א) דלא חיללא היינו משום דהותרה צהדי ההיא דלא הותרה שכן משמע לישא דקאמר בר קפרא שבת לכל הותרה טומאה לכל הותרה משמע משום דהותרו לא חילי ורבי חייא לית ליה הא' סבדא דקאמר לכהנים הותרה ולא לזרים הלכך קאמר צסמוך דצבת אחת מחייב ר"ש שמים אע"ג דבאיסור מוסקף לא מחייב אלא אחת וכן משמע קאת לקמן דאיסור בת אחת עדיף טפי דקאמר השתא משום כולל מיחייב משום בת אחת מיציעיא ומאן דמחייב באיסור כולל היינו משום דמידי דהוה לאיסור מוסקף כדאמר צפ"ג דשבועות (דף כד: ואיסור

ההפ"ה: (ב) נראה דחסר כאן וי"ל אינו חייב אלא אחת מיירי בזה אחר זו ובר קפרא סובר דאף באיסור בת אחת לעולם סבר וכו'.

עין משפט ונר מצוה

ב א ב חיי' פ"י מהל' איסורי ביאה ה' ח ופ"ד מהלכות שגגות הל' א ופ"ח מהלכות מלכות הל' אסורות הלכה ו:

תוספות ישנים (המשך)
איסור מוסקף דקודם שבת והותרו כהנים להקריב כי אחא שבת נאסרו כההנים להקריב מגו דאתוסף בזה איסורא לגבי כהנים שהותרו בו קודם שבת איתוסף נמי איסורא לגבי (זו) [זר] וכן לענין בעל מוס שמשם בטומאה איז בקרבן יחיד הו"ל איסור מוסקף דמתחלה (אין) [היו] ממונים מותרים בו. אטמי נאסרו בו אף מממנים שהיו מותרים בו מגו דאתוסף איסורא לגבי התממנים איתוסף איסורא לגבי בעל מוס ואיני משום בעל מוס וטומאה אלא ודאי בקרבן צמור איירי: (א) עיור אומר רבינו נתנאל דאף כי אמרינן היתר זריקה שנינו להוציא מידי מעילה היינו דווקא בנבמה דלכותה בחולין שריא משום השחיטה. אבל מליקה טוף דלכותה בחולין אסורה משום נבלה גם הכא לא נפקא מידי מעילה עד לאחר האוה (וכן נמי אמרינן הוה דמה חייבין עליה משום פגול נותר דמחייב ואין בה משום מעילה משמע דעד שעת הוצאה יז בו משום מעילה): איסור סבר רבי יוסי באיסור בת אחת מחייב תרתי [פי' בקונטרס] והא דאמרין לעיל דמחייב ר' יוסי תרתי בלשם אח ואחות אשה מיירי צבת אחת דשוו אינהו ואיניו שלח ופגעו שלח בשליח ואין לך לומר כן. [אלא] ונראה דהא דאמרין לעיל דרבי יוסי מחייב שמים היינו לקצרו בין רשעים גמורים וא"ת הלא גבי עבר זקן ונשאה (כריתות ד'): משמע דר' יוסי מחייב שמים באיסור מוסקף וא"כ ר"ש באיסור בת אחת והלא קאמר בר קפרא דלא מחייב ר' יוסי אלא חדא. וי"ל דשאי התם דאיסור חמור הוה דאיכא סקילה. והכא צור ששימש בשבת לא מחייב רק משום זרות ולא משום שבת אע"י דהותרה מכללה בקרבן צמור. וכן בעל מוס ששימש בטומאה מחייב משום בעל מוס ולא משום טומאה דהותרה מכללה בנצור. וכן מליקה מחייב משום זרות אכל לא משום נבלה שבותרה מכללה: שחתך אצבעו בסכין טמאה. וא"ת מ"מ לא הוי בת אחת דמידי שנגע לבסין אטמי. ובעל מוס לא הוי עד שחתך. וי"ל כיון דליכא דזר זקן מועט בניהם חשבינן ליה צבת אחת. וכן מפורש גבי דמי' לאהדורי ע"י דהחק (א) עד י"מ דמיירי שחתך אצבעו סמוך לעצם הכרה ועתה שחתך העצם בסכין טמאה מיד אטמי ונעשה בעל מוס: באיסור בת אחת ואליצא דר' שמעון דר' חייא סבר דר' שמעון מחייב תרתי צבת אחת והא דאמר ר' שמעון לעיל אינו חייב אלא אחת (א) אף באיסור בת אחת ועלוסו סבר דמחייב על

(א) כתובות דף ל' ע"ב וע"ש צמוס' ד"ה לא זריכה בשם